

RAPORTUL PRIVIND DREPTURILE FUNDAMENTALE 2020

Anul 2019 a adus atât progrese, cât și pași înapoi în ceea ce privește protecția drepturilor fundamentale. *Raportul privind drepturile fundamentale 2020* al FRA analizează evoluțiile majore din domeniu, identificând atât realizările, cât și problemele îngrijorătoare rămase nesoluționate. Această publicație prezintă opiniile FRA în legătură cu principalele evoluții înregistrate în domeniile tematice vizate, precum și o sinteză a dovezilor care vin în sprijinul acestor opinii. Astfel, raportul oferă o prezentare compactă, dar informativă a principalelor provocări legate de drepturile fundamentale cu care se confruntă UE și statele sale membre.

OPINIILE FRA

1 [ÎN PRIM PLAN]

Un parcurs de zece ani: valorificarea cartei la potențialul maxim

4

Egalitate și nediscriminare

7

Rasismul, xenofobia și intoleranța asociată acestora

9

Egalitate și incluziunea romilor

11

Azilul, vizele, migrația, frontierele și integrarea

13

Societatea informațională, protecția vieții private și a datelor

15

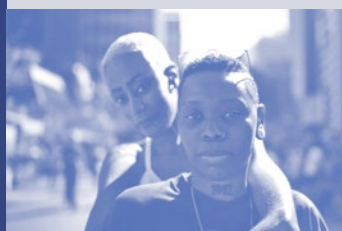
Drepturile copilului

17

Accesul la justiție

19

Evoluții în punerea în aplicare a Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap

Manuscris finalizat în aprilie 2020.

Nici Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene și nicio persoană care acționează în numele Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene nu sunt responsabile pentru utilizarea informațiilor din prezentul manual.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2020

Print	ISBN 978-92-9474-896-6	ISSN 2467-253X	doi:10.2811/41580	TK-AM-20-001-RO-C
PDF	ISBN 978-92-9474-908-6	ISSN 2467-2769	doi:10.2811/68857	TK-AM-20-001-RO-N

© Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 2020

Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei.

Pentru orice utilizare sau reproducere a fotografiilor sau a altor materiale care nu se află sub dreptul de autor al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii, trebuie să se solicite direct permisiunea deținătorilor drepturilor de autor.

© Fotografii:

Copertă: © iStock/Joel Carillet; © Gettyimages/FG Trade; © iStock/DNY59; © FRA

Pagina 5: © iStock/Mixmike

Pagina 6: © iStock/BalkansCat

Pagina 7: © iStock/yacobchuk

Pagina 8: (în partea de sus) © iStock/fizkes; (în partea de jos) © iStock/Fertnig

Pagina 9: © FRA

Pagina 10: © iStock/Cylonphoto

Pagina 11, 12 (în partea de sus): © iStock/Joel Carillet

Pagina 12 (în partea de jos): © iStock/dinosmichail

Pagina 13: © iStock/gorodenkoff

Pagina 15: © iStock/skynesher

Pagina 17: © iStock/asiandelight

Pagina 18: © iStock/Remus Kotsell

Pagina 19: © iStock/Jovanmandic

Pagina 20: (în partea de sus) © iStock/lisegagne; (în partea de jos) © hedgehog94 - stock.adobe.com

1 [ÎN PRIM PLAN]

UN PARCURS DE ZECE ANI: VALORIFICAREA CARTEI LA POTENȚIALUL MAXIM

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene este obligatorie din punct de vedere juridic de 10 ani. La nivelul UE a căpătat vizibilitate și a dat naștere unei noi culturi privind drepturile fundamentale. La nivel național, conștientizarea cu privire la cartă și utilizarea acesteia sunt limitate. Instanțele folosesc cartă tot mai mult, dovedind impactul acestui instrument modern, însă utilizarea sa de către guverne și parlamente rămâne la un nivel scăzut. De exemplu, există puține indicii conform cărora legislația națională care transpune legislația UE ar fi evaluată periodic pentru verificarea compatibilității sale cu cartă. Consiliul UE a solicitat statelor membre să facă periodic schimb de experiențe cu privire la cartă și să consolideze organismele naționale relevante. Totuși, nu este ușor de identificat momentul exact în care cartă se aplică la nivel național. Acesta reprezintă un obstacol esențial în calea utilizării sale în totalitate. Un alt obstacol serios constă în nivelul scăzut de conștientizare cu privire la valoarea adăugată a cartei, în comparație cu sursele juridice existente și introduse cu mult timp în urmă. Practicienii din domeniul dreptului care înțeleg cartă și care o pot pune în practică la nivel național și regional/local pot ajuta la extinderea utilizării sale și la îmbunătățirea punerii sale în aplicare. Prin urmare, este esențial ca actorii naționali să primească o instruire mai specializată cu privire la utilizarea cartei.

Articolul 51 din Carta drepturilor fundamentale a UE stabilește ca UE și statele membre să promoveze aplicarea prevederilor cartei, însă la nivel național au fost făcute puține demersuri în acest sens. Concluziile Consiliului privind cartă, adoptate în octombrie 2019, solicită statelor membre să sporească gradul de conștientizare cu privire la cartă și să intensifice instruirea în acest sens a factorilor de decizie, a funcționarilor publici și a practicienilor din domeniul dreptului, precum și a instituțiilor naționale din domeniul drepturilor omului, a organizațiilor societății civile și a altor apărători ai drepturilor omului. Toate aceste măsuri pot contribui la atingerea potențialului cartei.

Modul de prezentare a informațiilor relevante despre cartă ar putea fi îmbunătățit. Până în prezent nu există o trecere în revistă consolidată a inițiativelor și experiențelor practice legate de punerea în aplicare a cartei la nivel național, regional și local și nici nu există un punct de contact unic la nivelul administrațiilor statelor membre care să culeagă informații referitoare la experiențe relevante și să creeze punți între organismele și persoanele relevante, înlesnind astfel promovarea practicilor promițătoare și schimbul de experiențe la nivel național.

OPINIA FRA 1.1

Pe baza concluziilor Consiliului cu privire la cartă, adoptate în 2019, statele membre ale UE ar trebui să aibă în vedere lansarea de inițiative și politici care să vizeze promovarea cunoașterii și punerii în aplicare a cartei la nivel național. Acestea ar trebui să valorifice potențialul tuturor actorilor naționali relevanți. Inițiativele și politicile legate de cartă ar trebui să se bazeze pe dovezi obținute în urma unor evaluări periodice privind utilizarea și cunoașterea cartei în fiecare stat membru. Dovezile ar putea fi culese prin dialoguri structurate între mai multe părți interesate cu privire la utilizarea cartei la nivel național și local.

Statele membre ar putea să aibă în vedere desemnarea unor „puncte focale pentru cartă” în cadrul administrațiilor naționale. Aceste puncte focale ar putea facilita coordonarea, schimbul de informații și planificarea comună între ministerele naționale. De asemenea, ar putea avea rol de legătură între administrațiile naționale și alte organisme, cum ar fi cele din domeniul drepturilor omului și organizațiile societății civile, precum și între UE și nivelurile naționale. În plus, punctele focale ar putea identifica lacunele din sistem. Punctele focale ar putea să adune informații relevante privind utilizarea cartei și să le împărtășească actorilor naționali din toate sectoarele relevante, precum și administrațiilor din alte state membre și instituțiilor UE, după caz.

OPINIA FRA 1.2

Pentru a îmbunătăți respectarea cartei, statele membre ar trebui să aibă în vedere consolidarea normelor de procedură naționale privind controlul juridic și evaluarea impactului proiectelor de lege sau al propunerilor legislative. Astfel de proceduri ar trebui să facă trimitere la cartă în mod explicit, la fel ca în cazul drepturilor constituționale ale omului și, în unele situații, ca în cazul Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Legiuitorii naționali ar trebui să se asigure cu deosebită atenție că legile care transpun legislația UE respectă în întregime cartă.

Comisia Europeană ar putea să ia în considerare mai multe oportunități de finanțare a instituțiilor oficiale din domeniul drepturilor omului, cum ar fi instituțiile naționale din domeniul drepturilor omului, organismele de promovare a egalității sau Avocații Poporului, pentru a le ajuta să dobândească experiență în aplicarea cartei la nivel național. Acest lucru le poate facilita rolul de sprijinire a statelor membre în aplicarea cartei, inclusiv în procesul de legiferare și de elaborare a politicilor, precum și în utilizarea fondurilor structurale și de investiții europene.

OPINIA FRA 1.3

În cadrul revizuirii strategiei europene de formare judiciară 2011-2020, UE ar trebui să pună la dispoziție programe de pregătire specializată și practică cu privire la aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a UE. Oportunitățile de formare în domeniul cartei ar trebui promovate și în cadrul altor politici și programe ale UE, astfel încât practicienii din domeniul dreptului și funcționarii publici, precum și experții care lucrează în instituții naționale oficiale din domeniul drepturilor omului să poată beneficia la rândul lor de programe de formare furnizate la nivel național și european.

Statele membre ale UE ar trebui să le ofere cu regularitate judecătorilor și altor practicieni din domeniul dreptului instruire specifică privind aplicarea cartei, bazată pe nevoi. Instituțiile naționale din domeniul drepturilor omului și rețelele lor de la nivelul UE ar trebui să dispună de toate resursele necesare pentru a-și instrui personalul cu privire la aplicarea cartei.

Concluziile Consiliului cu privire la cartă din 2019 încurajează statele membre „să se asigure că normele lor procedurale naționale sunt coerente cu cartă.” Legiuitorii naționali au responsabilitatea de a asigura consecvența cu cartă atunci când integrează legislația UE în legislația națională. Cu toate acestea, normele de procedură naționale privind evaluarea impactului și controlul juridic rareori menționează cartă, spre deosebire de normele utilizate de UE.

Multe dintre organizațiile societății civile care cooperează cu FRA în cadrul platformei sale privind drepturile fundamentale solicită alocarea mai multor fonduri pentru instruire în domeniul cartei și reînnoirea eforturilor UE de culegere de informații privind aplicarea cartei în statele membre. Unele organizații solicită și ghiduri practice privind punerea în aplicare, pentru a ajuta organismele naționale să aplice legislația UE în conformitate cu cartă.

Din cercetările FRA reiese că instituțiile naționale din domeniul drepturilor omului (INDO) nu valorifică întregul potențial al cartei. Concluziile Consiliului adoptate în 2019 subliniază rolul lor „crucial în protejarea și promovarea drepturilor fundamentale și în asigurarea respectării cartei”. Aceasta presupune și consilierea legiuitorilor naționali cu privire la legile și politicile viitoare în acest sens. Programele de finanțare naționale și europene pot asista INDO și alte organisme din domeniul drepturilor omului în acumularea de experiență în domeniul cartei.

Practicienii din domeniul dreptului și funcționarii din cadrul administrațiilor publice au nevoie de formare specializată în aplicarea efectivă a cartei, un instrument relativ nou. În cazul multora dintre practicienii din domeniul dreptului care și-au încheiat studiile cu mult timp în urmă, cartă nu a făcut parte din programa lor de învățământ. Utilizarea cartei necesită cunoașterea temeinică a jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE). Practicienii din domeniul dreptului trebuie să fie familiarizați cu cartă pentru a înțelege când se aplică, dacă o prevedere specifică a cartei reprezintă un drept sau un principiu și dacă aceasta poate fi aplicată între entități private (efect direct orizontal) într-un anumit context.

Formarea juridică rareori se axează pe drepturile fundamentale. Mai mult, măsura în care practicienii valorifică formarea de care dispun variază puternic de la un stat membru la altul. Din cercetările FRA reiese că organizațiile societății civile din domeniul drepturilor omului rareori oferă sau participă la programe de formare în domeniul cartei. Mai puțin de jumătate din cele 25 de instituții naționale de formare juridică pe care FRA le-a consultat afirmă că, în ultimii zece ani, au fost puse la dispoziție mai multe programe de instruire relevante în domeniul cartei sau că ar fi sporit conștientizarea în acest sens.

Schimbările de experiență în materie de aplicare a cartei sunt cruciale din două motive. În primul rând, oamenii încă au insuficientă experiență în utilizarea cartei, fiind tot în stadiul de pionierat. În al doilea rând, multe cazuri în care cartă joacă un rol au o dimensiune transnațională, de exemplu dacă implică un mandat european de arestare, ceea ce face ca schimbările de practici internaționale să fie deosebit de importante.

Recent, Consiliul a solicitat Grupului de lucru pentru drepturi fundamentale, drepturile cetățenilor și libera circulație a persoanelor (FREMP) al Consiliului să întreprindă un dialog anual privind cartă. Acest lucru confirmă valoarea adăugată a unor astfel de schimbări de experiență. Dezbaterile ar urma să beneficieze de o bază de probe solidă.

OPINIA FRA 1.4

Consiliul și statele membre ale UE ar trebui să actualizeze periodic modulul nou introdus pe platforma e-justiție în care se culeg experiențe și activități legate de cartă, precum și să sporească gradul de familiarizare cu acest nou instrument în rândul organismelor naționale relevante, inclusiv al instituțiilor naționale din domeniul drepturilor omului, al actorilor societății civile, al cadrelor universitare și al asociațiilor profesionale. Dovezile strânse, de exemplu prin intermediul noii platforme, ar putea constitui baza noilor dezbateri cu privire la cartă în cadrul Grupului de lucru pentru drepturi fundamentale, drepturile cetățenilor și libera circulație a persoanelor (FREMP) al Consiliului.

Instituțiile UE și statele membre ar trebui să inițieze forumuri și să caute modalități suplimentare de dezbateri în cadrul cărora să se reunească judecători, parlamente naționale și societatea civilă din întreaga UE. De exemplu, parlamentele naționale ar putea folosi în acest sens Conferința organelor parlamentare specializate în chestiunile Uniunii ale parlamentelor Uniunii Europene (COSAC). În plus, diverse rețele existente ar putea să valorifice experiența anterioară și să se angajeze în dialoguri periodice cu privire la cartă în cadrul sistemelor judiciare naționale. Printre acestea se numără Rețeaua Europeană de Formare Judiciară (EJTN), Rețeaua Judiciară a Uniunii Europene (RJEU) și Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme (ACA). Prin intermediul unor platforme adecvate, ar putea fi organizate dezbateri între organizațiile relevante ale societății civile. Organismele extrajudiciare s-ar putea baza pe exemple precedente și ar putea organiza discuții regulate referitoare la cartă prin Rețeaua europeană a organismelor de promovare a egalității (Equinet) și Rețeaua europeană a instituțiilor naționale din domeniul drepturilor omului (ENNHRI). Rezultatele acestor dezbateri ar trebui diseminate în limbile naționale respective, pentru a garanta faptul că informațiile ajung la actorii relevanți de la nivel național și local.

2

EGALITATE ȘI NEDISCRIMINARE

Mult așteptata adoptare a Directivei privind egalitatea de tratament nu a avut loc în 2019, lăsând incomplet cadrul juridic al UE privind nediscriminarea. Totuși, numirea unui nou comisar pentru egalitate și adoptarea de noi instrumente juridice referitoare la Pilonul european al drepturilor sociale au contribuit la avansarea agendei privind egalitatea. Eficacitatea și independența organismelor de promovare a egalității, un element esențial al cadrului de politici privind egalitatea, a continuat să creeze motive de îngrijorare. UE și statele membre au demarat inițiative de impulsione a culegerii și utilizării de date privind egalitatea, inclusiv prin testarea discriminării. Între timp, politicile naționale privind egalitatea și nediscriminarea au dus la crearea unei legislații și a unor planuri de acțiune. Unele au ca scop îmbunătățirea protecției categoriilor deosebit de vulnerabile, iar altele vizează o punere în aplicare mai eficace a interdicției discriminării. Respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor lesbiene, gay, bisexuale, transgen și intersexuale (LGBTI) a sporit în mai multe state membre. În același timp, în alte state au existat reacții împotriva dreptului de bază la nediscriminare.

OPINIA FRA 2.1

Legiitorul Uniunii ar trebui să continue să exploreze toate căile posibile pentru adoptarea Directivei privind egalitatea de tratament fără alte întârzieri, având în vedere dovezile persistente de discriminare pe criterii de religie sau convingeri, handicap, vârstă și orientare sexuală în domenii precum educația, protecția socială și accesul la bunuri și servicii, inclusiv la locuințe. S-ar asigura astfel faptul că legislația UE oferă o protecție cuprinzătoare împotriva discriminării în aceste domenii esențiale ale vieții.

Articolul 19 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) reprezintă temeiul legislației UE de combatere a oricărei discriminări bazate pe sex, rasă sau origine etnică, pe religie sau convingeri, pe handicap, vârstă sau orientare sexuală. Până în prezent, Consiliul UE a adoptat legi care prevăd protecție împotriva discriminării pe criterii de gen și de origine etnică sau rasială în domeniile esențiale ale vieții, cum ar fi încadrarea în muncă și activitățile profesionale, educație, protecția socială și accesul la bunuri și servicii, inclusiv la locuințe. În schimb, legislația UE protejează împotriva discriminării pe criterii de religie sau convingeri, handicap, vârstă și orientare sexuală numai în domeniul încadrării în muncă. Ca rezultat, în cadrul legislației UE unele dintre caracteristicile protejate stabilite în articolul 19 din TFUE – sex și origine rasială sau etnică – beneficiază de o protecție mai mare decât altele – religie sau convingeri, vârstă, handicap și orientare sexuală.

În 2008, Comisia Europeană a propus adoptarea Directivei privind egalitatea de tratament [COM(2008) 426]. Aceasta va reduce decalajul prin extinderea protecției împotriva discriminării pe criterii de religie sau convingeri, vârstă, handicap și orientare sexuală în domeniul educației, al protecției sociale și al accesului la bunuri și servicii.

Anul 2019 a înregistrat noi încercări de a depăși impasul negocierilor din cadrul Consiliului cu privire la acest instrument juridic extrem de important. Comisia Europeană a propus trecerea de la un regim de unanimitate la un regim de majoritate calificată, utilizând clauza pasarelă generală conform articolului 48 alineatul (7) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE). Președinția finlandeză a Consiliului a convocat o dezbatere de orientare între miniștri, pentru a explora posibile metode de a depăși acest blocaj. În urma dezbaterilor s-a constatat că numeroase state membre ale UE sunt în favoarea adoptării directivei ca modalitate de a reduce diferențele din legislația UE și de a garanta dreptul fiecărei persoane de a fi tratată în mod egal. Cu toate acestea, până la sfârșitul anului Consiliul încă nu ajunsese la consensul necesar.

Discriminarea și inegalitățile din diferite motive sunt în continuare realități ale vieții cotidiene pe tot teritoriul UE. Constatările anchetelor FRA, Eurobarometrul special privind discriminarea în UE și studiile naționale bazate pe testări ale discriminării publicate în 2019 confirmă acest lucru. De asemenea, anchetele FRA indică în repetate rânduri că persoanele care sunt victime ale discriminării rareori se adresează autorităților, chiar dacă toate statele membre au organisme de promovare a egalității, astfel cum se prevede în Directiva privind egalitatea rasială (2000/43/CE) și în numeroase directive privind egalitatea de gen.

Una dintre sarcinile principale ale acestor organisme de promovare a egalității este de a acorda asistență independentă victimelor în vederea intentării de acțiuni împotriva discriminării. Atunci când au fost întrebate care este motivul pentru care nu au denunțat incidentul de discriminare, cel mai frecvent victimele au răspuns că nu consideră că se va schimba ceva în urma plângerii. Acest lucru sugerează existența unor probleme în ceea ce privește eficacitatea, independența și adecvarea resurselor umane, financiare și tehnice ale organismelor de promovare a egalității, aspecte care se reflectă și în rapoartele pentru fiecare țară publicate în 2019 de Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) a Consiliului Europei în cadrul celui de al cincilea ciclu de monitorizare.

Datele privind egalitatea sunt indispensabile pentru fundamentarea de politici împotriva discriminării bazate pe dovezi, pentru monitorizarea tendințelor și evaluarea punerii în aplicare a legislației antidiscriminare. Cu toate acestea, potrivit Grupului la nivel înalt al UE privind nediscriminarea, egalitatea și diversitatea, statele membre ale UE încă nu au o abordare coordonată de culegere și utilizare a datelor privind egalitatea.

Grupul la nivel înalt recunoaște și alte provocări cu care statele membre se confruntă frecvent. Printre acestea se numără un dezechilibru în ceea ce privește criteriile de discriminare și domeniile vieții pentru care se culeg date, precum și consultări insuficiente cu părțile interesate relevante la elaborarea procesului de culegere a datelor și la punerea în aplicare a acestuia. Documentul *Guidelines on improving the collection and use of equality data* (Orientări privind îmbunătățirea culegerii și utilizării datelor privind egalitatea), adoptat de Grupul la nivel înalt în 2018, reprezintă un ghid concret pentru rezolvarea acestor probleme la nivel național.

În 2019, subgrupul privind datele referitoare la egalitate din cadrul grupului la nivel înalt, condus de FRA, a publicat două instrumente suplimentare. Primul, o culegere de practici privind datele referitoare la egalitate, reprezintă o sursă de inspirație pentru punerea în practică a orientărilor. Al doilea, instrumentul de cartografiere pentru diagnosticare, poate fi utilizat pentru identificarea datelor lipsă, precum și ca bază pentru crearea unei platforme de date privind egalitatea. Unele state membre ale UE se folosesc deja atât de orientări, cât și de instrumentele suplimentare ca bază pentru îmbunătățire. Deși orientările sunt destinate statelor membre, instituțiile și organismele UE pot de asemenea să le aplice prin analogie, pentru a consolida monitorizarea diversității.

Tot în acest an s-a înregistrat și o utilizare sporită a testelor de discriminare în vederea obținerii de dovezi obiective ale discriminării, ceea ce reprezintă o completare utilă a altor surse, cum ar fi sondajele privind experiențele de discriminare. În plus, o serie de state membre ale UE au acordat mai multă atenție discriminării cauzate de combinații sau intersecții între mai multe motive – discriminare multiplă și intersecțională.

OPINIA FRA 2.2

Statele membre ale UE ar trebui să se asigure că organismele de promovare a egalității își pot îndeplini în mod real sarcinile atribuite prin legislația UE împotriva discriminării. Acest lucru presupune garantarea faptului că organismele de promovare a egalității sunt independente și că dispun de resurse suficiente. În acest sens, statele membre ar trebui să acorde atenția cuvenită Recomandării Comisiei Europene privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității, precum și Recomandării de politică generală nr. 2 revizuite a ECRI.

OPINIA FRA 2.3

Statele membre ale UE ar trebui să își intensifice eforturile direcționate către o abordare coordonată a culegerii de date privind egalitatea, în vederea utilizării acestor date ca bază pentru politici bazate pe dovezi în domeniul egalității și nediscriminării. Statele ar trebui să se bazeze pe un set cuprinzător de instrumente de culegere a datelor, din care să facă parte sondaje și teste de discriminare, și să elaboreze strategii pentru a surprinde în mod adecvat situațiile în care diferite criterii de discriminare se intersectează sau se combină. În acest proces, statele membre ale UE ar trebui să acorde atenția cuvenită Orientărilor privind îmbunătățirea culegerii și utilizării datelor privind egalitatea, adoptate de Grupul la nivel înalt al UE privind nediscriminarea, egalitatea și diversitatea. De asemenea, ar putea fi utilizate instrumentul de cartografiere și culegerea de practici care vin în completarea lor. Instituțiile și organismele UE ar trebui să aibă în vedere aplicarea acestor orientări în cadrul propriilor structuri.

OPINIA FRA 2.4

Statele membre ale UE sunt încurajate să continue adoptarea și punerea în aplicare de măsuri specifice pentru a se asigura că persoanele lesbiene, gay, bisexuale, transgen și intersexuale (LGBTI) pot beneficia în conformitate cu legislația UE și cea națională. Statele membre ar trebui să ia măsuri pentru a contracara impactul dăunător al declarațiilor homofobe și transfobe făcute de autoritățile publice sau de funcționarii publici. Statele membre ar trebui să ia în considerare dovezile disponibile privind discriminarea, inclusiv datele celui de al doilea sondaj realizat de FRA în rândul persoanelor LGBTI, pentru a identifica și elimina în mod corespunzător lacunele în materie de protecție. Ca exemplu concret, ar trebui luate măsuri pentru a oferi siguranță tinerilor LGBTI la școală.

În februarie 2019, Parlamentul European a solicitat Comisiei Europene să adopte un nou document strategic de promovare a egalității pentru persoanele LGBTI în următorii ani. Acesta va veni în continuarea documentului *List of actions by the Commission to advance LGBTI equality* (Lista Comisiei Europene cu acțiuni de promovare a egalității pentru persoanele LGBTI) 2016-2019. În programul său de lucru pentru 2020, Comisia Europeană a introdus o strategie dedicată asigurării egalității pentru persoanele LGBTI în întreaga UE.

În 2019, respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor LGBTI a înregistrat progrese într-o serie de state membre. Mai exact, cuplurile de același sex au primit mai multe drepturi, iar legile împotriva discriminării au fost extinse astfel încât să se refere în mod explicit la identitatea de gen sau la caracteristicile sexuale.

În unele state membre parlamentele au respins însă proiectele de lege care vizau recunoașterea juridică a cuplurilor de același sex, iar în altele dreptul la nediscriminare sau la libertatea de întrunire a suferit un regres în ceea ce privește egalitatea pentru persoanele LGBTI.

În 2019, FRA a realizat al doilea sondaj privind persoanele LGBTI. Rezultatele indică faptul că persoanele LGBTI se confruntă în continuare cu discriminare în multe domenii ale vieții. La 18 decembrie, Parlamentul European a adoptat o rezoluție privind discriminarea publică și discursul de incitare la ură împotriva persoanelor LGBTI.

Rezoluția face bilanțul tendințelor actuale îngrijorătoare remarcate pe tot cuprinsul UE. Printre ele se numără „atacurile împotriva centrelor sociale LGBTI dintr-o serie de state membre, declarații homofobe și discursuri de incitare la ură care vizează persoanele LGBTI, în special în contextul alegerilor, sau instrumente juridice care ar putea fi aplicate pentru a restricționa conținuturi din mass-media, învățământ și alte domenii într-un mod care să restrângă nejustificat libertatea de exprimare cu privire la problematica LGBTI”.

3

RASISMUL, XENOFOBIA ȘI INTOLERANȚA ASOCIATĂ ACESTORA

La 19 ani de la adoptarea Directivei privind egalitatea rasială și 11 ani de la adoptarea Deciziei-cadru privind rasismul și xenofobia, o serie de state membre încă nu transpuseseră și nu aplicau în mod corect legislația UE relevantă. Curtea Europeană a Drepturilor Omului și instanțele naționale stabilesc standarde privind limitele impuse liberei exprimări, instigării la ură și discursurilor incitatoare la ură. La nivelul UE au existat în 2019 unele evoluții în cadrul politicilor UE în materie de antisemitism, dar foarte puține evoluții s-au referit la rasism și xenofobie. Unele state membre au adoptat politici menite să combată cu mai multă eficacitate rasismul și să încurajeze oamenii să denunțe infracțiunile motivate de ură, dar evaluarea impactului acestor politici rămâne dificil de realizat. Conform celor constatate în urma sondajelor și a anchetelor, persoanele care aparțin unei minorități și migranții din UE au continuat să se confrunte cu acte de hărțuire, de violență și de discriminare pe criterii etnice și rasiale în diferite domenii ale vieții. Cercetările efectuate într-o serie de state membre au arătat că crearea de profiluri etnice discriminatorii a rămas o problemă persistentă în 2019.

Articolul 1 din Decizia-cadru privind rasismul și xenofobia (2008/913/JAI) prezintă măsurile pe care statele membre trebuie să le adopte pentru a pedepsi faptele rasiste și xenofobe săvârșite cu intenție. De asemenea, articolul 4 solicită instanțelor să considere că motivația întemeiată pe prejudecăți reprezintă o circumstanță agravantă sau să țină seama de această motivație în stabilirea pedepselor pentru infractori. În considerentul 63 din Directiva privind drepturile victimelor (2012/29/UE) se afirmă că, pentru a încuraja și a facilita denunțarea infracțiunilor, este nevoie de instruirea practicienilor și de instituirea unor măsuri care să permită și denunțarea de către terți. Punerea în aplicare a legislației UE presupune garantarea faptului că victimele și martorii pot denunța infracțiunile motivate de ură și că poliția identifică victimele infracțiunilor motivate de ură și consemnează motivația rasistă la momentul denunțului.

Conform raportărilor întocmite de organizațiile internaționale de monitorizare și de organizațiile societății civile, o serie de state membre nu transpuseseră complet și corect prevederile deciziei-cadru nici în 2019. Curtea Europeană a Drepturilor Omului și instanțele naționale stabilesc limitele privind utilizarea liberei exprimări pentru justificarea discursurilor ostile și a instigării la ură. Unele state membre au adoptat pentru personalul din sistemul justiției penale ghiduri referitoare la anchetarea și urmărirea penală a infracțiunilor motivate de ură. Câteva dintre aceste ghiduri contracarează subraportarea prin instrucțiuni referitoare la denunțarea de către terți și la implicarea comunității. Cu toate acestea, infracțiunile motivate de ură continuă să fie subraportate și neînregistrate în mare măsură, iar culegerea de date naționale cu privire la aceste infracțiuni este insuficientă, după cum au indicat în repetate rânduri cercetările și alte studii realizate de FRA.

OPINIA FRA 3.1

Statele membre ale UE ar trebui să transpună și să aplice pe deplin și în mod corect prevederile Deciziei-cadru privind combaterea rasismului și a xenofobiei. În plus, statele ar trebui să ia măsurile necesare pentru a incrimina infracțiunile întemeiate pe prejudecăți (infracțiuni motivate de ură), considerând motivația întemeiată pe rasism și xenofobie drept circumstanță agravantă.

Statele membre ale UE ar trebui să instituie măsuri care să încurajeze denunțarea infracțiunilor motivate de ură și să faciliteze îndrumarea victimelor către servicii de sprijin. În plus, ele ar trebui să se asigure că orice caz de presupusă infracțiune de ură este efectiv înregistrat, cercetat, urmărit și judecat. Acest lucru trebuie realizat în conformitate cu legislația aplicabilă națională, a UE, europeană și internațională în materie de drepturile omului.

Statele membre ale UE ar trebui să depună eforturi suplimentare pentru culegerea, înregistrarea sistematică și publicarea anuală a datelor referitoare la infracțiunile motivate de ură. Datele ar trebui defalcate cel puțin în funcție de motivație, de tipul infracțiunii, de sexul și vârsta victimelor și a făptuitorilor, pentru a putea contracara fenomenul prin răspunsuri efective de natură juridică și politică, bazate pe dovezi. Toate datele ar trebui să fie colectate în conformitate cu cadrele juridice naționale și cu legislația UE privind protecția datelor.

OPINIA FRA 3.2

Statele membre ale UE ar trebui să îmbunătățească în mod semnificativ eficacitatea măsurilor și a demersurilor instituționale de asigurare a respectării legislației naționale și europene împotriva discriminării. Ca exemplu concret, statele membre ar trebui să se asigure că sancțiunile sunt suficiente de eficace, proporționale și disuasive. Acest lucru poate reduce barierele cu care se confruntă minoritățile etnice și imigranții atunci când încearcă să capete acces la educație, la încadrare în muncă și la servicii, inclusiv la locuințe.

Pentru a combate potențialele prejudecăți la adresa persoanelor care aparțin grupurilor de minorități etnice, precum și pentru a asigura accesul egal și participarea la piața muncii, măsurile ar putea să conțină diverse elemente. Printre acestea se numără introducerea unor politici de recrutare fără factori de identificare, monitorizarea practicilor discriminatorii, sensibilizarea și instruirea cu privire la prejudecățile neconștientizate, acordarea de sprijin angajatorilor și partenerilor sociali în combaterea discriminării și a obstacolelor din calea participării la piața muncii, precum și realizarea de instruire antidiscriminare pentru angajatorii din companii private și din serviciile publice.

OPINIA FRA 3.3

Statele membre ale UE ar trebui să elaboreze orientări specifice, practice și imediat aplicabile pentru a se asigura că polițiștii nu creează profiluri etnice discriminatorii în exercitarea atribuțiilor. Orientările de acest tip ar trebui să fie emise de autoritățile de aplicare a legii și să fie incluse în procedurile standard de operare ale poliției, precum și în codurile de conduită a polițiștilor. Statele membre ar trebui să comunice aceste orientări polițiștilor din prima linie în mod sistematic.

Articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale interzice orice formă de discriminare pe motive de origine etnică și rasială. În mod similar, articolul 3 din Directiva privind egalitatea rasială (2000/43/CE) interzice orice formă de discriminare bazată pe origine etnică sau rasială în ceea ce privește accesul la educație, la ocuparea forței de muncă, la servicii și la locuințe, precum și la protecție socială și la servicii de sănătate. Rapoartele Comisiei Europene și ale organismelor internaționale de monitorizare a aplicării drepturilor omului arată că statele membre trebuie să depună mai multe eforturi pentru a pune în aplicare prevederile directivei în mod corect. Conform constatărilor din cercetările efectuate de FRA și de alte entități, membrii grupurilor de minorități etnice, inclusiv cei care sunt migranți, continuă să se confrunte cu acte de discriminare pe teritoriul UE în toate domeniile vieții, însă cel mai frecvent în căutarea unui loc de muncă și a unei locuințe.

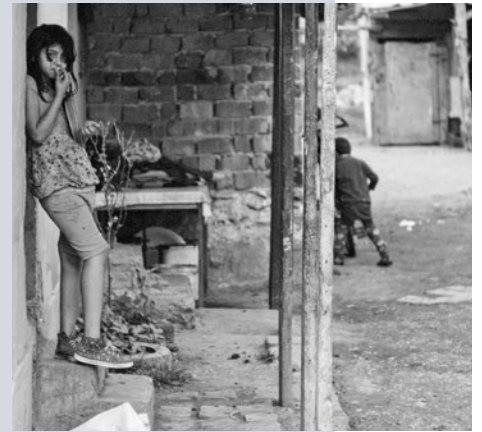

Cercetările efectuate într-o serie de state membre indică faptul că poliția continuă să creeze profiluri etnice discriminatorii. Crearea de astfel de profiluri poate submina încrederea în autoritățile de aplicare a legii; de asemenea, contravine principiilor Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială și altor standarde internaționale, inclusiv celor incluse în Convenția Europeană a Drepturilor Omului și în jurisprudența conexă a CEDO, precum și în Carta drepturilor fundamentale a UE și în Directiva privind egalitatea rasială.

4

EGALITATE ȘI INCLUZIUNEA ROMILOR

Anul 2019 a marcat împlinirea a 10 ani de când Consiliul Uniunii Europene a adoptat Concluziile privind incluziunea romilor, elaborate la prima reuniune a Platformei UE pentru incluziunea romilor. Documentul conține 10 principii de bază comune privind integrarea romilor. Principiul 4 cere ca toate politicile de integrare a romilor să „includă romii în curentul majoritar al societății (instituții educaționale obișnuite, locuri de muncă obișnuite și locuințe obișnuite)” și să depășească problema „educației și a locuințelor segregate parțial sau total” acolo unde încă există. Cu toate acestea, se pare că 10 ani de eforturi la nivel european, internațional și local au dus la puține schimbări tangibile, după cum demonstrează anchetele și rapoartele FRA, precum și documentul Comisiei Europene din 2019 intitulat *Report on the implementation of national Roma integration strategies* (Raport privind punerea în aplicare a strategiilor naționale de integrare a romilor). Mulți romi continuă să ducă o viață afectată de segregare. Se confruntă cu acte de ostilitate din partea vecinilor de altă etnie și nu au încredere în politicile locale și naționale, din care lipsesc măsuri eficiente de combatere a atitudinii discriminatorii față de romi.

Documentul Comisiei Europene intitulat *Guidance for Member States on the use of European Structural and Investment Funds in tackling educational and spatial segregation* (Ghid pentru statele membre privind utilizarea fondurilor structurale și de investiții europene pentru combaterea segregării educaționale și spațiale) prevede ca principiul desegregării să fie considerat o primă opțiune în toate operațiunile referitoare la locuințe și la educație. În nota respectivă se precizează explicit că trebuie evitată construirea de noi instituții de învățământ în cartierele segregate din punct de vedere spațial.

Potrivit ultimei anchete realizate de FRA în 2016, există puține dovezi din care să reiasă că s-ar fi făcut progrese în combaterea segregării în domeniul educației. Elevii romi continuă să fie grupați în clase sau școli separate, în unele cazuri în școli speciale segregate, deși există instrumente, ghiduri și manuale privind desegregarea educațională elaborate de experți și de organizațiile societății civile.

OPINIA FRA 4.1

Statele membre ale UE ar trebui să își întărească eforturile de eliminare a segregării în cadrul școlilor, așa cum prevede Directiva privind egalitatea rasială, pentru a preveni discriminarea pe motive de origine etnică sau rasială și pentru a combate ura împotriva romilor. În acest context, statele membre ar putea avea în vedere utilizarea unor metode diverse. De exemplu, ar putea să revizuiască zonele de jurisdicție a școlilor și să pună la dispoziție mijloace de transport pentru elevii romi, astfel încât să evite concentrarea lor în anumite școli, și în același timp ar putea să ofere elevilor romi sprijinul necesar pentru îmbunătățirea rezultatelor școlare și promovarea integrării lor în clase obișnuite.

OPINIA FRA 4.2

Statele membre ar trebui să consolideze componentele referitoare la locuințe din cadrul strategiilor naționale sau al seturilor integrate de măsuri politice privind integrarea romilor, astfel încât să se asigure că toți romii trăiesc în locuințe nesegregate, de standard corespunzător. În această privință, statele ar putea avea în vedere adaptarea programelor naționale de reformă, în cadrul semestrului european, pentru ca acestea să cuprindă măsuri de rezolvare a problemei condițiilor precare de locuit în rândul romilor. În plus, statele membre ale UE ar trebui să se asigure că utilizează în mod real fondurile structurale și de investiții europene pentru a combate segregarea locativă și a îmbunătăți accesul la locuințe corespunzătoare.

OPINIA FRA 4.3

Statele membre ale UE ar trebui să îmbunătățească metodologiile de culegere a datelor și instrumentele utilizate în monitorizarea progreselor pe calea incluziunii romilor, astfel încât să poată culege date privind egalitatea în domeniile tematice esențiale vizate de recomandările Consiliului din 2013 referitoare la măsurile de integrare a romilor în statele membre. Datele ar trebui să faciliteze monitorizarea efectivă a eforturilor de desegregare la nivel național și local, cu respectarea deplină a regulamentelor privind protecția datelor.

Articolul 34 din Carta drepturilor fundamentale recunoaște și respectă dreptul la asistență socială și la ajutor pentru locuință, astfel încât să li se asigure o viață demnă tuturor celor care nu dispun de resurse suficiente, în conformitate cu normele stabilite în dreptul UE și în dreptul național privind combaterea excluziunii sociale și a sărăciei. Mai mult, instrumentele internaționale privind drepturile omului, cum ar fi Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și Carta socială europeană (revizuită), solicită statelor să asigure tuturor oamenilor locuințe la un standard corespunzător.

În pofida acestui lucru, mulți romi continuă să locuiască în condiții de segregare, adesea deplorabile. Când locuiesc în case sau cocioabe ridicate fără autorizație de construcție, unele autorități locale continuă să îi evacueze fără a respecta garanțiile procedurale prevăzute de legislația internațională privind drepturile omului, lăsându-i fără adăpost.

Segregarea pe criteriul originii etnice contravine articolului 21 din Carta drepturilor fundamentale a UE privind nediscriminarea, precum și articolului 3 privind egalitatea de șanse și articolului 19 privind locuințele din Pilonul european al drepturilor sociale.

Măsurile antisegregare ar trebui să se bazeze pe date defalcate pe origine etnică. Astfel de date lipsesc în prezent în majoritatea statelor membre. Unele state membre au rețineri cu privire la culegerea sau la recunoașterea necesității de a culege date defalcate pe originea etnică. Astfel de date vor fi necesare pentru monitorizarea condițiilor favorizante propuse, aplicabile pentru FEDR, FSE+ și fondul de coeziune. Unul dintre criteriile care trebuie îndeplinite pentru condiția favorizantă 4, „O Europă cu un caracter social mai pronunțat prin punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale”, presupune în mod specific ca strategiile naționale de integrare a romilor să includă măsuri de prevenire și eliminare a segregării.

5

AZILUL, VIZELE, MIGRAȚIA, FRONTIERELE ȘI INTEGRAREA

Respectarea drepturilor fundamentale la frontieră a rămas una dintre provocările principale în domeniul drepturilor omului în UE. Au avut loc decese pe mare, amenințări la adresa bărcilor de salvare umanitare, acuzații de violență și reacții de respingere neoficiale. În câteva state membre, solicitanții de azil s-au confruntat în continuare cu supraaglomerație și cu lipsa unui adăpost. Primul ciclu de cinci ani al evaluărilor Schengen a descoperit cazuri de nerespectare a drepturilor fundamentale în cadrul politicilor de returnare, dar mai puține astfel de cazuri în contextul gestionării frontierelor. UE a adoptat legi care oferă temeiul juridic necesar pentru a realiza interoperabilitatea sistemelor sale informatice la scară largă. Instrumentele care reglementează aceste sisteme oferă garanții procedurale, dar eficacitatea lor depinde de cum sunt puse în aplicare. Între timp, a sporit luarea în custodie publică a copiilor imigranți. Minorii neînsoțiți care împlinesc vârsta de 18 ani au continuat să se confrunte cu neacordarea unor drepturi și a unor servicii, ceea ce a îngreunat incluziunea lor socială.

Respectarea drepturilor fundamentale la frontieră a rămas una dintre principalele provocări ale UE. În 2019 au persistat acuzațiile de violență și de alungare a migranților prin metode neoficiale. Între timp, au existat decese pe mare în încercarea de a ajunge în UE, iar bărcile de salvare umanitare s-au confruntat cu amenințări. Întârzierea debarcărilor a pus în pericol siguranța și integritatea fizică a migranților și a refugiaților salvați pe mare. Competențele sporite conferite UE la frontieră implică și responsabilități mai mari cu privire la drepturile fundamentale. Organele legislative ale UE au dotat Frontex cu diverse instrumente interne în vederea protejării drepturilor fundamentale.

OPINIA FRA 5.1

Statele membre ale UE ar trebui să își consolideze măsurile de prevenție împotriva oricărei forme de comportament abuziv din partea autorităților de aplicare a legii. Ar trebui, de asemenea, să investigheze efectiv toate acuzațiile de încălcare a principiului nereturnării și de violență din partea autorităților de aplicare a legii la frontieră, în special a celor comise de organisme naționale oficiale din domeniul drepturilor omului. Statele membre ar trebui să coopereze cu organizațiile internaționale relevante și cu țările terțe pentru a asigura debarcarea sigură, rapidă și previzibilă a migranților și a refugiaților salvați pe mare, într-un mod care să respecte principiul nereturnării. Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă ar trebui să asigure aplicarea efectivă a tuturor prevederilor din domeniul drepturilor omului incluse în noul său regulament.

OPINIA FRA 5.2

Pentru a promova dreptul copilului la protecție și îngrijire conform dreptului UE și dreptului internațional, UE și statele sale membre ar trebui să elaboreze sisteme credibile și eficiente care să elimine necesitatea luării în custodie publică a minorilor implicați în proceduri de azil și de returnare. Această măsură ar trebui să se aplice indiferent dacă minorii sunt în UE neînsoțiți sau cu familiile lor.

OPINIA FRA 5.3

În cadrul evaluărilor Schengen, Comisia Europeană ar trebui să pună mai mult accent pe garanțiile privind drepturile omului incluse în Codul frontierei Schengen, inclusiv pe respectarea principiului nereturnării.

OPINIA FRA 5.4

Comisia Europeană ar trebui să valorifice pe deplin competențele pe care le posedă organismele și agențiile specializate în domeniul drepturilor omului de la nivel național și european, atunci când operaționalizează sistemele sale informatice la scară largă și când evaluează impactul lor asupra drepturilor fundamentale.

UE și statele sale membre ar trebui să încorporeze prevederi puternice privind drepturile fundamentale în toate specificațiile referitoare la funcționarea sistemelor informatice la scară largă și la interoperabilitatea lor, în special în privința cerințelor privind protecția datelor și nediscriminarea. Această măsură are scopul de a garanta faptul că industria care furnizează aceste sisteme acordă o atenție deosebită necesității de respectare a prevederilor legale europene și internaționale relevante. Una dintre măsurile posibile este includerea unei cerințe obligatorii de a implica experți în domeniul protecției datelor și specialiști în domeniul drepturilor omului în cadrul echipelor care lucrează la dezvoltarea tehnologiei, pentru a garanta respectarea drepturilor fundamentale din etapa de proiectare.

OPINIA FRA 5.5

În noul Plan de acțiune privind integrarea și incluziunea prevăzut pentru 2020, Comisia Europeană ar trebui să evidențieze necesitatea de a se continua acordarea de sprijin minorilor neînsoțiți în tranziția lor către vârsta adultă. De asemenea, Comisia ar trebui să încurajeze statele membre ale UE să valorifice în întregime posibilitățile oferite de legislația națională.

Deși legislația UE nu interzice luarea în custodie publică a minorilor în contextul migrației, există cerințe stricte impuse de cartă și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO). Un minor care solicită azil sau care se află în procedura de returnare poate fi privat de libertate numai ca măsură excepțională de ultimă instanță. În practică însă, luarea în custodie publică a unui minor imigrant este rareori aplicată ca măsură excepțională în UE.

Evaluarea Schengen și mecanismul de monitorizare au rolul de monitorizare a punerii în aplicare a acquis-ului Schengen, adică legislația UE adoptată pentru a compensa lipsa controalelor la frontierele interne. Primul ciclu de cinci ani al evaluărilor Schengen a identificat cazuri de nerespectare a drepturilor fundamentale în cadrul politicilor de returnare și mai puține astfel de cazuri în contextul gestionării frontierei.

În cadrul spațiului de libertate, securitate și justiție, UE a instituit trei sisteme informatice la scară largă și a adoptat legi pentru a institui încă trei. Aceste sisteme informatice ajută la gestionarea migrației, a azilului, a frontierei și a cooperării polițieneste și, în ultimă instanță, contribuie la consolidarea securității interne. UE a realizat interoperabilitatea sistemelor sale informatice la scară largă și a introdus garanții relevante pentru drepturile fundamentale. Mai este însă necesar ca sistemele să pună în practică aceste garanții. Conform regulamentelor privind interoperabilitatea, Comisia trebuie să evalueze impactul interoperabilității asupra drepturilor fundamentale și asupra dreptului la nediscriminare.

Atunci când copiii neînsoțiți împlinesc 18 ani, se confruntă cu neacordarea unor drepturi și a unor servicii, fapt care le subminează calea către incluziune socială. Multe state membre ale UE au introdus sisteme de sprijin specializat pentru persoanele aflate în această situație, chiar și după ce împlinesc 18 ani. În practică însă, foarte puțini copii beneficiază de acest sprijin.

6

SOCIETATEA INFORMAȚIONALĂ, PROTECȚIA VIEȚII PRIVATE ȘI A DATELOR

Anul 2019 a fost primul an întreg în care s-a aplicat Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD). Având un mandat reînnoit și extins, autoritățile de supraveghere a protecției datelor au condus procesul de aplicare în întreaga UE, confruntându-se cu un volum de muncă mare și în continuă creștere. Organizațiile societății civile specializate în protecția datelor s-au dovedit a fi aliați puternici în procesul de punere în aplicare a RGPD. În paralel, utilizarea pe scară tot mai largă a noilor tehnologii, cum ar fi inteligența artificială și recunoașterea facială, a continuat să creeze dificultăți în materie de drepturi fundamentale, inclusiv cu privire la protecția vieții private și a datelor. Ca și în anii anteriori, utilizarea defectuoasă a datelor cu caracter personal și a noilor tehnologii a reprezentat o amenințare atât la adresa drepturilor fundamentale, cât și la adresa proceselor democratice. Provocările create de conținutul ilegal în mediul online și de dezinformare au persistat, determinând părțile interesate naționale și internaționale să reanalizeze căile legale și tehnice de a le combate în mod eficace.

De la intrarea în vigoare a Regulamentului general privind protecția datelor, autoritățile de supraveghere a protecției datelor au gestionat un volum de muncă fără precedent. Numărul de investigații și de plângeri s-a dublat în majoritatea statelor membre ale UE. Contactele cu entitățile publice și private care prelucrează date cu caracter personal chiar s-au triplat uneori. În paralel, autoritățile de supraveghere au fost nevoite să organizeze activități de sensibilizare și de formare, explicând cerințele privind protecția datelor atât persoanelor fizice, cât și specialiștilor în domeniu.

În 2019, resursele financiare și umane de care dispuneau o serie de autorități de supraveghere a protecției datelor au crescut, dar unii dintre acești supraveghetori au remarcat că resursele sunt în continuare insuficiente pentru a face față volumului de muncă. Acest lucru ar putea, în ultimă instanță, să împiedice autoritățile să își îndeplinească mandatul.

OPINIA FRA 6.1

Statele membre ale UE ar trebui să se asigure că autoritățile naționale de supraveghere a protecției datelor primesc suficiente resurse pentru a-și putea duce la bun sfârșit misiunea cu eficacitate. Statele membre ar trebui să sprijine revizuirea independentă și obiectivă a volumului de lucru care revine autorităților naționale de protecție a datelor, pentru a stabili dacă bugetele actuale și resursele umane de care dispun le permit să își îndeplinească misiunile și atribuțiile.

OPINIA FRA 6.2

Statele membre ale UE ar trebui să asigure finanțarea adecvată a organizațiilor calificate din cadrul societății civile, acestea având rolul de părți interesate esențiale în aplicarea și respectarea normelor de protecție a datelor. Statele membre ale UE sunt încurajate cu tărie să folosească în legislația națională clauza de salvagardare prevăzută la articolul 80 alineatul (2) din RGPD, permițându-le astfel organizațiilor societății civile să depună plângeri în caz de încălcare a normelor de protecție a datelor independent de existența unui mandat din partea persoanei vizate.

OPINIA FRA 6.3

Legiuitorii naționali și ai UE ar trebui să se asigure că prezentele și viitoarele cadre de reglementare ale UE, precum și lucrările legislative pregătitoare, abordează și promovează evaluarea transparentă și aprofundată a impactului asupra drepturilor fundamentale ori de câte ori se utilizează tehnologii IA. Pe lângă aceste măsuri, supravegherea de către organismele de supraveghere independente este esențială pentru garantarea responsabilizării, a credibilității și a echității.

Expertiza juridică și tehnică a organizațiilor calificate din cadrul societății civile este esențială pentru aplicarea drepturilor privind protecția datelor și a vieții private. Dreptul unei persoane vizate de a mandata un organism, o organizație sau o asociație fără scop lucrativ în vederea reprezentării sale reprezintă un pas bine-venit, acesta fiind stabilit prin articolul 80 alineatul (1) din RGPD. În schimb, puține state membre s-au folosit de articolul 80 alineatul (2), prin care statele membre pot permite acestor organisme să demareze proceduri judiciare fără un mandat din partea persoanelor vizate.

La fel ca în cazul autorităților de supraveghere, volumul de muncă al organizațiilor societății civile în materie de investigații și plângeri a crescut în mod considerabil de la intrarea în vigoare a RGPD. Pe de altă parte, aceste entități se confruntă cu provocări suplimentare din cauza resurselor limitate. În plus, dată fiind complexitatea tehnică, obținerea de dovezi privind potențialele încălcări ale drepturilor fundamentale constituie o operațiune dificilă.

Există o întrecere în materie de inovare și de dezvoltare a instrumentelor de inteligență artificială (IA), iar UE încearcă să se afle în fruntea acestui proces. O serie de state membre ale UE care utilizează IA în sectoarele socioeconomice și de securitate s-au confruntat cu provocări majore în ceea ce privește asigurarea transparenței în materie de tehnologie. În pofida eforturilor constante de sensibilizare cu privire la utilizarea etică a IA, cetățenii europeni încă nu cunosc implicațiile acesteia în domeniul drepturilor fundamentale, cum ar fi dreptul la viață privată sau la nediscriminare, și nici modul în care este utilizată cu exactitate tehnologia IA. De exemplu, este dificil de dovedit că a avut loc o discriminare atunci când procesele de decizie automate utilizează algoritmi complecși. Mai mult, crearea de profiluri prin prelucrarea automată a datelor poate duce la o potențială excluziune socială, ceea ce statele membre consideră a fi un risc societal major. Se conturează deja câteva cazuri judiciare în acest sens, ceea ce va duce la schimbări în cadrul proceselor legislative și de elaborare a politicilor.

Nu este încă bine stabilit modul în care pot fi protejate drepturile fundamentale și în care se poate monitoriza respectarea lor înainte de încălcarea propriu-zisă.

La cinci ani după ce Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a invalidat Directiva privind păstrarea datelor (2006/24/CE), s-au înregistrat puține progrese la nivelul UE și al statelor membre în ceea ce privește adaptarea normelor existente la cerințele prevăzute de jurisprudența CJUE. Majoritatea eforturilor depuse de statele membre se axează pe cerința ca autoritățile de aplicare a legii să aibă acces legal la datele păstrate de furnizorii de servicii. Pe de altă parte, majoritatea statelor membre (cu puține excepții) au menținut o strategie generală de păstrare a datelor care cuprinde toți abonații și utilizatorii înregistrați, toate mijloacele de comunicare electronică și toate datele de trafic și care nu prevede nicio diferențiere, limitare sau excepție în funcție de obiectiv. Instanțele naționale solicită din partea CJUE clarificări suplimentare cu privire la criteriile stabilite în cazurile precedente, fiind așteptate o serie de hotărâri preliminare în acest sens.

OPINIA FRA 6.4

Statele membre ale UE ar trebui să revizuiască normele naționale privind păstrarea datelor de către furnizorii de servicii, astfel încât să le alinieze cu cerințele prevăzute în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene.

7

DREPTURILE COPILULUI

La treizeci de ani de la adoptarea Convenției ONU privind drepturile copilului, anul 2019 a adus noi evoluții în materie de politici la nivelul UE. Noua Comisie Europeană și-a luat angajamentul de a adopta o nouă strategie cuprinzătoare privind drepturile copilului. Printre prioritățile sale se numără și stabilirea unei garanții europene pentru copii. Acest lucru este important deoarece, în pofida unor mici îmbunătățiri, aproape un sfert din copiii din Europa sunt încă expuși riscului de sărăcie sau de excludere socială. Cel mai mare risc este cel al copiilor proveniți dintr-un context de migrație sau cu părinți mai puțin educați. Până în iunie 2019, statele membre aveau obligația să încorporeze în dreptul național Directiva privind garanțiile procedurale pentru copiii suspectați sau acuzați în cadrul procedurilor penale. Cu toate acestea, pe parcursul anului 2019 o serie de state membre erau încă în stadiul de modificare a legislației naționale. Comisia Europeană a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva a șapte state membre, din cauza netransmiterii acestei notificări. Termenul pentru preluarea Directivei serviciilor mass-media audiovizuale în legislația națională, care are ca scop consolidarea siguranței în mediul online, se încheie în 2020. În această privință s-au făcut puține progrese. Între timp, deși abuzurile sexuale în mediul online sunt în creștere, Comisia Europeană a trebuit să inițieze proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva a 23 de state membre, din cauza faptului că nu au pus în aplicare Directiva privind abuzul sexual.

Aproape un sfert din copiii din UE sunt în continuare expuși riscului de sărăcie sau de excludere socială. Acest lucru creează îngrijorări, deoarece, în conformitate cu articolul 24 din Carta drepturilor fundamentale a UE, care prevede că „copiii au dreptul la protecție și la îngrijirile necesare pentru asigurarea bunăstării lor”, și cu Pilonul european al drepturilor sociale, dreptul copiilor de a fi protejați împotriva sărăciei este deja stabilit. În 2019, Parlamentul European și Comisia Europeană și-au luat un angajament politic puternic de a combate sărăcia în rândul copiilor și de a institui o garanție europeană pentru copii. Însă, pentru a transpune în viață garanția respectivă, trebuie să continue să existe acest angajament politic puternic asumat de toate instituțiile UE, precum și de Consiliul Uniunii Europene și de statele membre.

Se preconizează că garanția europeană pentru copii va asigura fiecărui copil care trăiește în sărăcie, în special celor aflați în situații vulnerabile, accesul la alimentație adecvată, la locuințe decente și la gratuitatea serviciilor de sănătate, a educației și a serviciilor de educație și de îngrijire pentru preșcolari. Aceasta va contribui la realizarea angajamentelor juridice asumate de UE și de statele membre în domeniul drepturilor copilului, precum și la punerea în aplicare a angajamentului politic major de a nu lăsa pe nimeni în afara acestor măsuri, asumat în cadrul Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă.

Parlamentul European a subliniat importanța unei finanțări adecvate atât la nivelul UE, cât și la nivel național, în vederea sprijinirii viitoarei garanții europene pentru copii. Parlamentul a propus statelor membre să aloce cel puțin 5,9 miliarde EUR din Fondul social european Plus pentru perioada de programare 2021-2027, în sprijinul garanției europene pentru copii.

OPINIA FRA 7.1

Legiitorul UE ar trebui să se asigure că viitoarea garanție europeană pentru copii dispune de resurse adecvate din fonduri ale UE și că devine o prioritate specifică de investiții pentru perioada 2021-2027. Instituțiile UE ar trebui să aibă în vedere adoptarea unei recomandări referitoare la garanția europeană pentru copii, prin care să ofere îndrumările necesare punerii în aplicare efective. Recomandarea ar trebui să cuprindă o foaie de parcurs și măsuri de politică concrete, care să facă referire la angajamente juridice și politice. În cadrul semestrului european ar trebui să fie revizuite rapoartele intermediare periodice referitoare la recomandarea respectivă și să fie furnizate informațiile necesare în recomandările specifice fiecărei țări, cu atât mai mult cu cât în susținerea punerii în aplicare se vor folosi fonduri ale UE.

OPINIA FRA 7.2

Statele membre ale UE ar trebui să transpună Directiva privind garanțiile procedurale pentru a asigura aplicarea efectivă a garanțiilor procedurale în cazul copiilor suspecți sau acuzați în proceduri penale. Statele ar trebui să faciliteze implementarea directivei acordând asistență practicienilor din domeniul dreptului implicați în proceduri penale, prin orientări și instruire specializate. Comisia Europeană ar putea sprijini într-o măsură mai mare statele membre ale UE, de exemplu prin acordarea de îndrumări legislative suplimentare și prin facilitarea schimbului de experiențe practice între statele membre. Statele membre ale UE și Comisia Europeană ar trebui să evalueze și să ia în considerare experiențele proprii avute de copii, precum și opiniile acestora, cu privire la eficacitatea cu care sunt instituite garanțiile procedurale respective.

OPINIA FRA 7.3

Statele membre ale UE, în cooperare cu furnizorii de servicii și cu entitățile relevante ale societății civile, ar trebui să identifice și să elaboreze măsuri corespunzătoare în vederea furnizării de informații clare referitoare la aplicarea RGPD în cazul copiilor, astfel încât să se găsească un echilibru just între sarcina de a proteja copiii și necesitatea de a le oferi acces la internet. Pentru a garanta protecția copiilor, Comisia Europeană ar trebui să faciliteze încheierea unui acord între statele membre și furnizorii de servicii în privința instrumentelor standard de verificare a vârstei.

OPINIA FRA 7.4

Statele membre ale UE ar trebui să inițieze sau să continue procesul de transpunere a Directivei serviciilor mass-media audiovizuale. Statele ar trebui să desfășoare procesul de transpunere în strânsă consultare cu furnizorii de servicii și cu entitățile relevante ale societății civile. De asemenea, ar trebui să acorde o atenție deosebită combaterii abuzurilor sexuale în mediul online, în special problemelor legate de partajarea materialelor cu pornografie infantilă, conform articolului 28b din directivă.

Statele membre ale UE ar trebui să facă eforturi susținute în vederea transunerii corecte a Directivei privind abuzul sexual și să asigure adoptarea de măsuri legislative și de politică corespunzătoare. Acestea ar trebui să urmărească prevenirea cu succes a infracțiunilor de abuz sexual, protejarea victimelor într-un mod adecvat vârstei și urmărirea penală a infractorilor pentru comiterea oricărei forme de abuz sexual pe internet.

Statele membre ale UE aveau obligația să încorporeze Directiva privind garanțiile procedurale (2016/800/UE) în legislația națională până la 11 iunie 2019. Directiva asigură garanții procedurale pentru copiii care sunt suspecți sau acuzați în cadrul procedurilor penale. Acest lucru include și dreptul la apărare și la prezumția de nevinovăție, așa cum prevede articolul 48 din Carta drepturilor fundamentale a UE, iar interesul superior al copilului trebuie considerat primordial, conform celor stabilite în articolul 24 din cartă. În preambulul directivei se solicită luarea în considerare a Orientărilor Consiliului Europei privind justiția în interesul copilului.

Cu toate acestea, până la expirarea termenului numai 13 state membre notificaseră că au încorporat în întregime directiva. Comisia Europeană a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva a șapte state membre, din cauza netransmiterii acestei notificări.

Articolul 24 din Carta drepturilor fundamentale a UE proclamă dreptul copiilor de a fi protejați, dar și cel de a fi ascultați. În lumea virtuală, aceste drepturi sunt adesea periclitate.

În RGPD se specifică faptul că, în ceea ce privește copiii sub vârsta de 16 ani, titularul răspunderii părintești trebuie să consimtă sau să autorizeze prelucrarea datelor personale ale copiilor în privința serviciilor pe care societatea informațională le oferă direct acestora. Cu toate acestea, statele membre pot prevedea o vârstă mai mică începând cu care să li se poată solicita consimțământul copiilor, cu condiția ca aceasta să nu fie sub 13 ani. Statele membre au stabilit limite de vârstă diferite, care variază de la 13 la 16 ani. Grupul multipartit de experți ai Comisiei Europene privind aplicarea RGPD a constatat că lipsesc orientări cu privire la limitele de vârstă pentru consimțământ și la sistemele de verificare a vârstei.

S-au înregistrat progrese insuficiente în încorporarea Directivei revizuite a serviciilor mass-media audiovizuale [Directiva (UE) 2018/1808] în legislația națională, cu termen în septembrie 2020. Directiva reglementează accesul copiilor la toate serviciile mass-media audiovizuale, inclusiv, de exemplu, la platforme de partajare a materialelor video, precum YouTube sau Instagram. De asemenea, aceasta prevede ca statele membre să ia măsuri corespunzătoare împotriva pornografiei infantile.

Între timp, abuzurile sexuale asupra copiilor în mediul online sunt în creștere. În 2019, Comisia Europeană a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva a 23 de state membre, din cauza faptului că acestea nu au pus în aplicare Directiva privind abuzul sexual (2011/93/UE).

8

ACCESUL LA JUSTIȚIE

În 2019, instituțiile Uniunii Europene au depus eforturi pentru a îmbunătăți accesul victimelor la despăgubiri și la justiție. Consiliul Uniunii Europene a solicitat adoptarea unei noi strategii privind drepturile victimelor. Acest lucru confirmă faptul că încă există lacune în materie de protecție a victimelor și demonstrează angajamentul statelor membre în punerea în aplicare a drepturilor victimelor. Consiliul a solicitat ca FRA și alte agenții ale UE să sprijine statele membre în acest efort. În 2019, unele state membre au continuat să se opună Convenției de la Istanbul, declanșând o reacție deosebit de puternică din partea Parlamentului European, care a solicitat Curții de Justiție a Uniunii Europene să abordeze diverse aspecte ale temeiului juridic corespunzător pentru ca UE să poată adera la convenție. Între timp, au continuat să apară provocări la adresa independenței instanțelor, evidențiind nevoia de coordonare mai eficace a eforturilor depuse în vederea respectării statului de drept. Comisia Europeană a publicat un plan de acțiune, propunând un așa-numit „ciclu al statului de drept”.

Aproape jumătate din statele membre au adoptat sau au instituit în 2019 o legislație de punere în aplicare cu mai mare eficacitate a Directivei privind drepturile victimelor (2012/29/UE). Cu toate acestea, nu au existat evoluții remarcabile cu privire la drepturile victimelor de a participa la proceduri.

Mai multe state membre au rezolvat o mare lacună în privința garantării drepturilor victimelor, acordând pentru prima oară servicii de asistență tuturor categoriilor de victime ale infracționalității. Alte state membre au demarat acțiuni de protecție a victimelor în cadrul procedurilor și de prevenire a victimizării secundare.

Consiliul UE a adoptat concluziile privind drepturile victimelor la 3 decembrie 2019. În cadrul concluziilor se utilizează într-o anumită măsură dovezi din rapoartele FRA din 2019 privind justiția pentru victimele infracțiunilor săvârșite cu violență. Concluziile confirmă faptul că sunt necesare măsuri de îmbunătățire a accesului victimelor la justiție și la despăgubiri. De asemenea, în concluzii se solicită Comisiei Europene să întocmească o strategie a UE privind viitorul în materia drepturilor victimelor, pentru 2020-2024.

OPINIA FRA 8.1

Statele membre ale UE sunt încurajate să își continue eforturile de a pune efectiv în practică drepturile victimelor. Statele ar trebui să acorde o atenție deosebită introducerii de măsuri prin care să se asigure că victimele pot avea acces la despăgubire în timpul procedurilor penale și că vor primi, în calitate de victime ale unor infracțiuni săvârșite prin violență, despăgubiri corespunzătoare daunelor pe care le-au suferit din cauza infracțiunii respective. De asemenea, statele membre ar trebui să își intensifice eforturile pentru a garanta faptul că victimele joacă un rol corespunzător în cadrul procedurilor judiciare relevante.

OPINIA FRA 8.2

UE și toate statele sale membre care nu au făcut încă acest lucru sunt încurajate să ratifice Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul). FRA încurajează statele membre să elimine lacunele din legislația națională cu privire la protecția femeilor care cad victime violenței.

OPINIA FRA 8.3

Uniunea Europeană și statele sale membre sunt încurajate să își întărească în continuare eforturile și colaborarea pentru a menține și a consolida independența sistemelor judiciare, o componentă esențială a statului de drept. Eforturile referitoare la noua propunere privind „ciclul statului de drept” ar putea cuprinde îmbunătățirea orientărilor adresate statelor membre ale UE pentru recunoașterea și combaterea oricărei posibile probleme privind statul de drept. În plus, statele membre ale UE vizate ar trebui să ia măsuri prompte de respectare deplină a hotărârilor relevante ale Curții de Justiție a Uniunii Europene și să acționeze pe baza recomandărilor de tipul celor emise de Comisia Europeană în cadrul procedurii privind statul de drept.

În 2019, Irlanda a ratificat Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), iar numărul total de state membre ale UE care au ratificat convenția până la sfârșitul anului 2019 a ajuns astfel la 21. Mai multe state membre au întreprins măsuri de incriminare a tuturor actelor sexuale neconsimțite, conform articolului 36 din Convenția de la Istanbul, în loc de a limita recunoașterea infracțiunilor precum violul la situații care implică forța sau violența fizică.

UE s-a străduit să asigure ratificarea convenției atât de către UE, cât și de toate statele sale membre, în contextul în care unele state membre s-au opus vehement convenției, deși o semnaseră.

Un sistem judiciar independent reprezintă piatra de temelie a statului de drept și a accesului la justiție [vezi articolul 19 din TUE, articolul 67 alineatul (4) din TFUE și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a UE]. Provocările din domeniul justiției au devenit mai numeroase în multe state membre, în special în ceea ce privește independența justiției, fapt care a determinat Comisia Europeană să formuleze un plan de acțiune pentru consolidarea statului de drept. Comisia a propus „ciclul statului de drept”, care va implica atât Parlamentul European, cât și Consiliul Uniunii Europene și se va aplica tuturor statelor membre, axându-se în special pe acele țări în care au fost identificate riscuri.

9

EVOLUȚII ÎN PUNEREA ÎN APLICARE A CONVENȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU HANDICAP

La zece ani de la decizia Consiliului privind adoptarea de către Comunitatea Europeană a Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CNUDPH) din noiembrie 2009, anul 2019 a înregistrat o serie de evoluții majore. Acestea vor contura cel de al doilea deceniu de punere în aplicare a convenției de către UE și statele sale membre. A fost numit, pentru prima dată în istorie, un comisar european pentru egalitate, care răspunde de punerea în aplicare a CNUDPH. A fost adoptat Actul european privind accesibilitatea, care a introdus cerințe comune privind accesibilitatea produselor și serviciilor selectate. Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene au convenit asupra unui acord preliminar cu privire la limbajul folosit la adresa persoanelor cu handicap și la accesibilitatea privind Fondurile structurale și de investiții europene. A fost demarată o evaluare a strategiei privind persoanele cu handicap în perioada 2010-2020, care va servi ca bază pentru o viitoare strategie a UE privind persoanele cu handicap. Între timp, statele membre au întreprins acțiuni pentru a asigura o educație favorabilă incluziunii și șanse egale de angajare pentru persoanele cu handicap. O serie de state membre au întreprins acțiuni și pentru a garanta accesul tuturor la un mediu înconjurător construit. Schimbările survenite în legile electorale naționale le-au oferit persoanelor cu handicap un număr semnificativ mai mare de oportunități de a participa la alegerile europene, deși accesibilitatea a rămas o problemă.

OPINIA FRA 9.1

Strategia UE pentru persoanele cu handicap pentru perioada post-2020 ar trebui să se refere la toate recomandările formulate în urma observațiilor finale ale Comitetului CNUDPH adoptate în 2015.

Mai exact, Strategia UE post-2020 pentru persoanele cu handicap ar trebui să garanteze următoarele:

- că prevederile CNUDPH sunt promovate în toate domeniile relevante ale legislației, politicilor și programelor UE, inclusiv în cadrul utilizării noilor tehnologii;
- că persoanele cu handicap, organizațiile care le reprezintă și organizațiile societății civile relevante sunt implicate în mod corespunzător în acțiunile de punere în aplicare și de monitorizare a noii strategii;
- că în toate instituțiile, organismele și agențiile UE sunt desemnate și coordonate în mod corespunzător puncte focale pentru persoanele cu handicap;
- că datele relevante colectate de statele membre sunt defalcate astfel încât să permită monitorizarea punerii în aplicare a CNUDPH.

OPINIA FRA 9.2

UE și statele sale membre ar trebui să asigure respectarea deplină a drepturilor persoanelor cu handicap consacrate în CNUDPH și în Carta drepturilor fundamentale a UE pe parcursul punerii la dispoziție a fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI). Acest lucru va duce la maximizarea potențialului fondurilor UE de sprijinire a unui trai independent de către persoanele vizate. În acest sens, UE ar trebui să adopte noile condiții favorizante, de stabilire a punerii în aplicare efective a Cartei drepturilor fundamentale a UE și a CNUDPH, astfel cum sunt prevăzute în Regulamentul privind dispozițiile comune propus de Comisia Europeană pentru cadrul financiar multianual 2021-2027. Pentru a permite monitorizarea efectivă a fondurilor și a rezultatelor obținute, UE și statele sale membre ar trebui să ia măsuri de includere a organizațiilor pentru persoane cu handicap și a organismelor naționale oficiale din domeniul drepturilor omului în cadrul comitetelor de monitorizare a fondurilor ESI. Eficiența condițiilor favorizante propuse pentru persoanele cu handicap va spori prin alocarea de resurse umane și prin finanțarea corespunzătoare a acestor organizații și organisme, precum și prin direcționarea de resurse ale UE în acest scop.

OPINIA FRA 9.3

Statele membre ale UE care nu au devenit încă parte la Protocolul opțional la CNUDPH ar trebui să aibă în vedere finalizarea etapelor necesare ratificării, astfel încât să se ajungă la ratificarea deplină a Protocolului opțional la nivelul UE. De asemenea, UE ar trebui să ia în considerare luarea unor măsuri rapide de aderare la Protocolul opțional.

O mare parte din obiectivele prevăzute în Strategia europeană pentru persoanele cu handicap (2010-2020) au fost realizate, conform majorității participanților la evaluarea strategiei din 2019, efectuată în numele Comisiei. Participanții la evaluare au subliniat și rezultatele concrete ale strategiei, cum ar fi Actul european privind accesibilitatea, fapt care arată importanța unui astfel de document politic de orientare a acțiunilor la nivelul UE.

Fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) joacă un rol important într-o gamă largă de domenii de politică, inclusiv în sprijinirea eforturilor naționale de accesere la un trai independent. Acordul provizoriu dintre Parlamentul European și Consiliu privind reglementările propuse pentru perioada de finanțare 2021-2027 cuprinde garanții importante cu privire la drepturile fundamentale, în special cu privire la condițiile favorizante propuse și la rolul mai puternic al comitetelor de monitorizare. Societatea civilă, inclusiv organizațiile pentru persoane cu handicap și organismele naționale din domeniul drepturilor omului, poate juca un rol important în monitorizarea efectivă a utilizării fondurilor.

Uniunea Europeană și șase dintre statele membre nu au ratificat încă Protocolul opțional la CNUDPH, care permite persoanelor fizice să adreseze plângeri Comitetului CNUDPH, iar comitetului îi dă posibilitatea să inițieze investigații cu caracter confidențial la primirea unor „informații fiabile care indică încălcări grave sau sistematice” ale convenției (articolul 6).

Anul 2019 a adus atât progrese, cât și pași înapoi în ceea ce privește protecția drepturilor fundamentale. *Raportul FRA privind drepturile fundamentale 2020* analizează evoluțiile majore survenite în Uniunea Europeană în perioada ianuarie-decembrie 2019 și prezintă succint opiniile FRA cu privire la acestea. Menționând atât progresele înregistrate, cât și îngrijorările care persistă, raportul oferă detalii cu privire la principalele aspecte care constituie teme de dezbatere pe marginea drepturilor fundamentale la nivelul UE.

În acest an, raportul pune accent pe modalitățile curente de aplicare a Cartei drepturilor fundamentale a UE. Restul capitolelor aduc în discuție teme precum egalitatea și nediscriminarea, rasismul, xenofobia și intoleranța asociată acestora, integrarea romilor, azilul și migrația, societatea informațională, protecția vieții private și a datelor, drepturile copilului, accesul la justiție, precum și evoluțiile înregistrate în punerea în aplicare a Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap.

PROMOTING AND PROTECTING YOUR FUNDAMENTAL RIGHTS ACROSS THE EU —

Pentru conținutul integral al documentului *Fundamental Rights Report 2020* (Raportul FRA privind drepturile fundamentale 2020), vezi <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/fundamental-rights-report-2020>

Vezi și celelalte publicații ale FRA din domeniu:

- FRA (2020), *Raportul privind drepturile fundamentale 2020 – Opiniile FRA*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații, <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/fundamental-rights-report-2020-fra-opinions> (disponibil în cele 24 de limbi oficiale ale UE);
- FRA (2020), *Ten years on: unlocking the Charter's full potential*, (Un parcurs de zece ani: valorificarea cartei la potențialul maxim), Luxemburg, Oficiul pentru Publicații, <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/frr-focus-ten-years-charter> (disponibil în engleză și franceză).

Pe [site-ul](https://fra.europa.eu) FRA sunt disponibile rapoartele anuale precedente realizate de FRA cu privire la provocările și realizările din domeniul drepturilor omului în Uniunea Europeană (disponibile în engleză, franceză și germană).

INFORMAȚII SUPPLEMENTARE

FRA – AGENȚIA PENTRU DREPTURI FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Viena – Austria
Tel. +43 1580 30-60 – Fax +43 1580 30-699
fra.europa.eu

 facebook.com/fundamentalrights
 twitter.com/EURightsAgency
 linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene